

Sygn. akt IV P-Pm-upr 96/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03 lipca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Nawacka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Racis

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie sprawy z powództwa Jednostki Wojskowej nr (...) w W.

przeciwko T. S. i K. R.

o zapłatę

powództwa oddala

Sygn. akt IV P pm upr 96/15

UZASADNIENIE

Jednostka Wojskowo nr (...) w W. w pozwie skierowanym przeciwko T. S. i K. R. wniosła o zwrot wypłaconych odpraw odpowiednio w wysokości 8 691 zł i 5 459,69 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazała iż stosunek pracy z pozwanymi został rozwiązany w oparciu o art. 1 ust. 1. ustawy z dnia 31 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyny dotyczących pracowników z uwagi na likwidację jednostki Wojskowej (...) w O.. Pozwani odwołali się od przedmiotowych wypowiedzeń i Sąd wyrokami z dnia 15 i 19 czerwca 2012 r. w sprawach o sygn. akt. IV P (...) i IVP(...)uznał iż rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło z naruszeniem prawa i zasądził odszkodowanie. W ocenie strony powodowej z dniem uprawomocnienia się powyższego orzeczenia wypłacona odprawa stała się nienależna, gdyż „zasądzenie na rzecz pracownika odszkodowania w związku z ustaleniem braku przyczyn nie dotyczących pracownika wypowiedzenia mu umowy o pracę jest równoznaczne z koniecznością stwierdzenia iż odpadła podstawa wypłaty odprawy pieniężnej w związku z czym przybrała ona charakter świadczenia nienależnego w myśl art. 410§2 k. c.”

W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództw w całości. W uzasadnieniu wskazali, iż zgodnie z art. 411 pkt 1 kc nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający świadczenie wiedział że nie był do świadczenia zobowiązany. Pozwany wypowiadając powodom umowy o pracę zdawał sobie sprawę iż narusza art. 23(1) k.p. a mimo to zdecydował się na wypowiedzenie umów o pracę w trybie ustawy o zwolnieniach grupowych wypłacając im odprawę o której wiedział, że się nie należą. Ponadto pozwani wskazali, iż środki pieniężne, które uzyskali zużyli na zwyczajowe koszty życia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani zatrudnieni byli do dnia 31 grudnia 2011 r. w Jednostce Wojskowej nr (...). We wrześniu 2011 r. pozwani wraz z ok. 70 – cioma pracownikami otrzymali wypowiedzenia umowy o pracę z w trybie art. 1 ust. 1. ustawy z dnia 31 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyny dotyczących pracowników z uwagi na planowaną likwidację tej jednostki. Dotychczasowe zadania jednostki zostały rozdzielone na dwa podmioty

- 1) (...), który otrzymał zadania oddziału gospodarczego oraz zaczął funkcjonować na bazie mienia i wyposażenia likwidowanej jednostki(...) („ przejął „ też umowy który stroną była likwidowana jednostka (...).)
- 2) (...) w W. która przejęła zadania w postaci przechowywania , dystrybucji, rotacji technicznych środków materiałowych, które to zadania miały być realizowane poprzez składy materiałowe, które m.in. należały do likwidowanej jednostki (...). Jednostka ta miała funkcjonować na bazie majątku likwidowanego (...) Okręgu (...) oraz części zadań i majątku likwidowanej jednostki (...) oraz (...)

Celem wspomnianego procesu było spłaszczenie struktur, zmniejszenie ilości jednostek wojskowych i związana przy tym **częściowa redukcja zatrudnienia**.

W związku z tym, iż proces przekazywania zadań i mienia z likwidowanej jednostki (...) do tworzonego (...) był etapowy i rozciągnięty w czasie (od marca do grudnia 2011 r.), stopniowo pracownicy jednostki (...) zmieniali zatrudnienie na (...) (świadcząc pracę przez pewien czas po pół etatu dla każdego z pracodawców by później świadczyć pracę jedynie na rzecz nowo powstałej jednostki). W ten sposób zatrudnienie w nowej jednostce znalazło (...) były pracowników JW. (...) pracowników oddziału wart cywilnych przeszło do nowej jednostki w trybie art. 23(1) kp. Z uwagi na limity zatrudnienia w nowo powstałych jednostkach ((...) w O. i (...)w(...)) około(...) pracowników likwidowanej jednostki **nie znalazło nowego zatrudnienia**, w tym pozwani T. S. i K. R.. Spośród tych osób jedynie 8 – osób odwołało się od wręczonych im wypowiedzeń podnosząc iż naruszają one art. 23 (1)§6 kp zgodnie z którym „ przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę nie może stanowić przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie przez pracodawcę stosunku pracy” . Argumentację pozwanych podzielił Sąd Rejonowy w Olsztynie w wyrokach z dnia 15 i 19 czerwca 2012 r. w sprawie IV P (...) i IV P (...), ustalając iż w istocie doszło do przejścia w trybie art. 23(1) kp części likwidowanej jednostki (...) na (...)w O. oraz na (...) w W. i zasądził na rzecz pozwanej T. S. od (...)w O. odszkodowanie w wysokości 8 050,77 zł, zaś na rzecz pozwanego K. R. od(...) w O. kwotę 7 917,81 zł. (ustalając iż ta część zakładu pracy w której pracę świadczyli pozwani przeszła do (...) w O.)

(dowód: dokumenty w aktach sprawy IV P (...) IV P (...), zeznania D. N. k. 46v-48, K. I. k. 51v-57 zeznań pozwanych k. 63v-65)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powódki w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, iż Sąd rozpoznający niniejszą sprawę jest związany wcześniejszym, zapadłym wyrokiem w sprawie IV P (...) i IV P (...) zasądającym odszkodowanie na rzecz pozwanych (por. wyrok SN z dnia 22 czerwca 2011 r. II PK 4/11 OSNP 2012/15-16/192)

Podkreśla się przy tym, iż chociaż powagą rzeczy osądzonej objęta jest w zasadzie jedynie sentencja wyroku, a nie jego uzasadnienie, to jednocześnie w orzecznictwie trafnie zwraca się uwagę, że powaga rzeczy osądzonej rozciąga się również na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu (tak np. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 15 marca 2002 r., II CKN 1415/00, LEX nr 53284 oraz z dnia 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 71). W szczególności, powagą rzeczy osądzonej mogą być objęte ustalenia faktyczne w takim zakresie, w jakim indywidualizują one sentencję jako rozstrzygnięcie o przedmiocie sporu i w jakim określają one istotę danego stosunku prawnego. Chodzi jednak tylko o elementy uzasadnienia dotyczące rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, w których sąd wypowiada się w sposób

stanowczy, autorytarny o żądaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2004 r., V CK 528/03, LEX nr 188496 oraz z dnia 21 września 2005 r., V CK 139/05, LEX nr 186929).

W związku z powyższym Sąd jest związany ustaleniami ujętymi w stanie faktycznym sprawy, gdyż wynikają one z uzasadnienia wyroku zapadłego w sprawie IV P(...) i IV P (...) i były one koniecznymi przesłankami rozstrzygnięcia w tamtejszej sprawie. Niezależnie od tego ustalenia te wynikają z zeznań, zeznania D. N. ,K. I. oraz dokumentów znajdujących się w aktach sprawy IV P (...) i IV P(...). O dopuszczenie tych dokumentów oraz zeznań świadków strony zgodnie wnioskowały (k. 97). W orzecznictwie konsekwentnie zaś dopuszcza się możliwość zaliczenia w poczet materiału dowodowego dowodów zgromadzonych w innym postępowaniu (w tym protokołów zeznań świadków) w sytuacji, gdy strony procesu na powyższe wyrażą zgodę (o to wnoszą) i nie żądają powtórzenia tych dowodów przed sądem orzekającym (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia z dnia 23 czerwca 2010 r. Sąd Najwyższy PK 372/09 M.P.Pr. 2010/11/597)

Przechodząc do merytorycznego rozstrzygnięcia sporu wskazać należy, iż powódka stoi na stanowisku iż zasądzenie na rzecz pozwanych odszkodowań w sprawie IV P (...) i IV P (...) w związku z niezgodnym z prawem wypowiedzeń umów o pracę w sposób automatyczny przesądza o tym iż wypłacone pracownikom odprawy stały się świadczeniami nienależnymi. Precyzyjniej rzecz ujmując pracodawca twierdzi iż skoro przyczyna wypowiedzenia – likwidacja jednostki okazała się pozorna – to brak jest podstaw do wypłaty odpraw, które zostały wypłacone właśnie w związku z jej likwidacją. Dla uzasadnienia swych racji powołuje się przy tym na liczne orzecznictwo w tym przedmiocie (por. wyrok SN z dnia 22 czerwca 2011 r. II PK 4/11 OSNP 2012/15-16/192, wyrok SN z dnia 5 października 2007 r. II PK 29/07). Zauważyć należy, iż w sprawach na kanwach których zapadły owe wyroki zostało wprost ustalone, iż przyczyna wypowiedziana – np. likwidacja stanowiska była pozorna (w rzeczywistości go nie zlikwidowano), a zatem odpadła przyczyna w związku z którą wypłacono odprawę (art. 10 ustawy z dnia 31 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyny dotyczących pracowników). Niniejszy zaś stan faktyczny nie jest tożsamy a wręcz różni się w zasadniczych kwestiach od spraw w których zapadły tamte orzeczenia i poglądy tam wyrażone w ocenie Sądu nie mogą być wprost odnoszone do niniejszej sprawy.

Punktem wyjścia a zarazem kwestią zasadniczą w niniejszej sprawie jest wskazanie iż odszkodowania zasądzone na rzecz pozwanych w sprawie IV P(...) i IV P(...) były w istocie związane z naruszeniem przez pracodawcę art. 23(1) §6 kp . W myśl tego przepisu „ przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę nie może stanowić przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie przez pracodawcę stosunku pracy”. Jak słusznie wskazał Sąd w uzasadnieniach wyroków w sprawach IV P(...) i IV P (...) celem wskazanej regulacji jest ochrona pracowników, którzy z racji samego przejścia zakładu pracy nie mogą zostać pozbawieni pracy. Przepis ten, zwłaszcza w kontekście podnoszonych przez nowo powstałe jednostki argumentacji, iż nie mogły przyjąć wszystkich dotychczasowych pracowników ze względu na ***narzucone limity zatrudnienia*** (związane bezpośrednio z celem reorganizacji jaką było splaszczanie struktur i idące zatem zmniejszenie ilości jednostek) nie wyklucza późniejszej po przejściu w trybie art. 23(1) kp wypowiedzenie umów niektórym pracownikom (właśnie z powołaniem się na reorganizację i limity zatrudnienia) ale w ramach doboru pracowników do zwolnienia. Tymczasem jak wskazał tenże Sąd poprzez wręczenie niektórym pracownikom definitywnych wypowiedzeń (około 70 – ciu osobom) i przeprowadzenie z pozostałymi „ transferu „ nie przy pomocy art. 23(1) kp ale przy wykorzystaniu mechanizmu rozwiązania ze starą jednostką umowy o pracę i nawiązania nowego stosunku pracy z nową jednostką (efekt ten sam co przy wykorzystaniu instytucji art. 23(1) kp lecz bez gwarantowanej tym przepisem niezmienności warunków pracy i płacy na czas transferu) pracodawcy w istocie „ominęli „ bezwzględnie obowiązujące regulacje z art. 23(1) kp i dokonali redukcji mimo zakazu z art. 23(1)§6 kp z pominięciem doboru osób do zwolnienia.

Wywód ten wskazuje, iż zasądzone odszkodowania w sprawach IV P(...) i IVP(...) w istocie nie były związane z ustaleniem, iż likwidację stanowisk pozwanych były pozorne, bo tak w istocie nie było. Skoro bowiem jednostki (...) w O. i (...)w W-wie nie zaproponowały pozwanym (i ok. 70 –ciu innym pracownikom) tak jak pozostałym pracownikom takich samych jak dotychczas bądź podobnych stanowisk w nowych jednostkach (123 pracowników likwidowanej jednostki zaproponowano prace na tożsamy lub podobnych stanowiskach w (...)w O.) ze względu na mniejsze limity etatowe (podkreślał to też w mowie końcowej pełn. powoda) to świadczy to o niczym innym jak o tym, iż

w rzeczywistości stanowiska te zostały zlikwidowane. Skoro tak to wypłacona odprawa miała swoje zakotwiczenie w regulacji art. 1 ust. 1. i art. 10 ustawy z dnia 31 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyny dotyczących pracowników. Przesłanką zaś zasądzonego w sprawie IV P (...) i IV P (...) na rzecz powodów odszkodowania nie było ustalenia iż likwidacja stanowiska powodów była pozorna (brak zapotrzebowania na pracę pozwanych w nowych jednostkach świadczyć może jedynie o tym i niczym innym, że ich stanowiska pracy zostały objęte redukcją) ale naruszenie bezwzględnie obowiązującej normy z art. 23(1)§6 kp, która zakazuje wypowiadać umów o pracę jedynie z powodu transferu (a de facto zakazuje przy okazji przejścia zakładu pracy dokonywania redukcji zatrudnienia bądź wybiórczego „przekazywania „ w związku z transferem zakładów). Reasumując w ocenie Sądu rozstrzygnięcia zapadłe w sprawach IV P(...) i IV P (...) wbrew twierdzeniom strony powodowej nie niweczyły i nie niweczy podstawy wypłaty pozwany odpraw w oparciu o regulacje ustawy o tzw. zwolnieniach grupowych.

Na ten właśnie brak automatyzmu zwrotu odprawy w przypadku korzystnego rozstrzygnięcia na rzecz pracownika sporu co do przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę i odnoszenia każdego przypadku żądania zwrotu odprawy do okoliczności sprawy trafnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w rozstrzygnięciu zapadłym w sprawie II PK 102/11 z dnia 25.01.2012 r. OSNP 2012/23-24/289.

Dodatkowo należy też wskazać, iż żądanie odpraw sprzeczne jest z zasadami współzycia społecznego w sytuacji gdy większości pracowników z likwidowanej jednostki (...) zaproponowano prace w nowo tworzonej jednostce (...) i którym wypłacono odprawy z ustawy o zwolnieniach grupowych (por. przykładowo wyroki zapadłe w prawomocnie zakończonych sprawach IV P 281/12 IV P 730/13, IV P 731/13, IV P 729/13 i szeregu innych) a pozwany nie dość że nie zaproponowano pracy w nowej jednostce ani nie przejęto w trybie art. 23(1) kpc „ pozostawiając ich na pastwę losu „ (osoby te pozostawały bez pracy utrzymując się na zasiłku dla bezrobotnych) to jeszcze powodowy pracodawca kieruje wobec nich żądanie zwrotu odpraw. Biorąc pod uwagę powszechnie rozumianą zasadę sprawiedliwości i etycznego postępowania trudno zbić w niniejszej sprawie argumenty iż postępowanie strony powodowej żądającej zwrotu odpraw pozostaje w sprzeczności ze wskazanym wyżej zasadami.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.